

EN ZAMA LA MÀ: LA MEVA PICA AMB UN BELL SEDUCTOR

Primera plagueta d'una lectura de PARADISO

Text publicat a la revista Diwan, núm. 2/3 (setembre de 1978)

Biel Mesquida i Amengual

I give thee thy liberty, set thee from durance; and, in lieu thereof, impose on thee nothing but this: bear this significant (giving a letter) to...

Com dir el pastar —on tot em ve de nou— de PARADISO? (La matèria: -640 planes a l'edició d'Aguilar, México, 1975.) Com fer una anàlisi del gaudi d'una lectura que inventi el tast d'aquest sistema de mots, nous de trinca, engarlandats de miralletjos que s'apaguen quan s'encenen o viceverses simultànies, fets de tinta poètica criolla, brollador universal de nivells superposats que s'articulen? Com situar-me per explorar i enfocar aquesta pluralitat dels temps per les juntes dels nombrosos plans que em desborden? Quines eines utilitzar per veure la sintaxi, per escoltar el so, per ensumar el sentit, per tocar els fonemes, per paladejar les prosòdies, per pensar tots els etcèteres de capes i les seves imbricacions que el meu llegir esbrina? Puc assegurar que no vaig tenir coratge. Fou llavors quan se m'acudí fer una enquesta particular amb unes preguntes tan banals que no sé perquè -per la seva insignificància potser- me varen servir de clau. Interrogava a una mostra poc representativa per un cantó i molt per l'altre, així: *Has llegir Paradiso? Què et va parèixer?* Els individus preguntats eren el conjunt de persones que per motius diversos —amistat, compromisos de treball, coincidència, coneixences noves o l'esquifida mundanitat cultural— se poden trobar en la vida ordinària d'un grapat de mesos. Les primeres setmanes que jugava en això creia que la mala sort em perseguia. Després anava caiguent en una espècie d'indignació la qual em provocava cercar més

enquestats per tal de treure-me el gat del sac. Crec que en molts moments —i les anècdotes varen esser bastant sòrdides culturalment parlant— treia el tema de Paradiso enmig d'una conversa on no hi pegava empès per una necessitat de trobar excepcions a la regla empírica que se dibuixava massa clara i general. Cada pic més seleccionava persones (professors d'universitat, crítics literaris de diaris o revistes, escriptors, patums intel·lectuals etc.) que per la seva feina específica tenien "obligació" (això era el que jo em pensava) d'haver-lo llegit. Cal remarcar que els meus enquestats eren tots dins el que podria etiquetar-se com "cultura catalana" malgrat fossin de llocs tan diversos com L'Escala, Ciutadella o la Vilajoiosa. Els ulls me feien dos quan vaig repassar la llarga llista: la majoria no els hi "sonava" ni en sabien res de res, altres recordaven que era un "poeta cubà" qui l'havia escrit, un pocs veren el llibre però no els interessà, manco dels dits d'una mà tenien el llibre, comprat feia poc, el fullejaren i el classificaren de "difícil". Ningú no el començà i l'acabà. Vaig buidar també les revistes en llengua catalana i no se trobava ni una cita de Lezama ni de Paradiso per en lloc.

Estic segur que entremig d'aquesta nit fosca, on no s'hi veu ni gota, d'una cultura arreplegada fetalment (que amb un canvi de fonema diu més ver) dins una manca, no tan sols de coneixements propis, sinó d'informacions d'altres cultures (i aquí no cal justificar-se de bell nou i tòpicament amb el genocídic i conegut mal rolo de la dictadura i la persecució, descarada uns anys o velada els altres, del fet cultural català la qual cosa serveix, a molts, de comodí fàcil i barat per curar en salut qualsevol ignorància) hi ha hagut persones (generalment anònimes) que han seguit la llarga tradició mediterrània d'entrecreuament i delta de cultures i, malgrat un Videla o un Castro, llegeixen en Borges o en Lezama Lima per posar uns exemples senzills; per les quals la ideologia no els tanca dins uns límits tan estrets com els que ara -per la mala sort d'una manca de pensament- són dominants dins la nostra cultura.

Dic això perquè un d'aquests sers és en W. -pintor mallorquí de mitjana edat, maldit entre altres coses per la seva silenciosa trajectòria allunyada de tot boom públic, per no ésser un esquerranós o un nacionalista i, segurament per la taca negra d'haver dissenyat amb una modernitat avant lettre qualcunes de les revistes blaves del Frente de Juventudes allà pels anys 50, fet que també fou silenciats pels "joves crítics" que passen comptes amb una òptica vermella a l'art de la postguerra mallorquina des de revistes deliciosament avorrides- que va ésser qui me posà a les mans, devers el 69, el primer exemplar de Paradiso en edició sudamericana importat d'un dels seus viatges París-Buenos Aires. W. és l'excepció a la regla que la meua enquesta definí. Llavors va ésser quan em vengué al cap la idea d'escriure-li demanant quelcom sobre la seva lectura de Paradiso. Sabia que era difícil que ho acceptàs perquè ja he xerrat molts de pics amb ell de l'emudiment davant l'escriptura dels pintors. Hi va haver sort. Començarem un carteig com un joc de dames. Les planes que vénen en són la prova de l'empremta de recíproques, i qualche vegada contradictòries, inscripcions.... si perquè sabia que passaries gust te vaig regalar aquell volum de Paradiso (PO per abreujar) no sé per quines cinc-centes ara m'ho retreus amb tota sa carota que tens i, a més a més, vols que me banyi es cul escriguent quatre dois que es tot quan jo puc dir.

Saps ben a les clares que a mi això de sa ploma amb tinta (s'altre és un cantet diferent) no és es meu fort. Idò vengà, dius, l'emprenyaré un poc. I m'envies una lletra ben plena de lloves perquè te confessi com vaig llegir PO. Ets un puta. I a puta, puta i mig.

Mem si saps qui va escriure aquest emblema? T'hi pos missions que no ho endevines malgrat tenguis es cervell i es cul ple de tantes teories modernes, à la page i demier cri.

Le opere d'arte sono d'un'infinita solitudine; niente di peggio; che la critica per avvicinarie. Solo l'amore può afferrarle, tenerle e giudicarle rettamente.

És massa idealista per tu? Ho reconeixes? O ho acabes de llegir per primer pic? Totes aquestes frases tan "embullades" i "maques" que m'escrives de sa *transferència*, es *subjecte-suposat-saber* i es *desig de l'Altre* no me donen marxa com se diu ara. De totes maneres això no vol dir que no vulgui entendre-te. Massa bé ho saps. Però és per lo que no dius que, si em lleu i no me mareig massa, aniré ordenant (lo qual no eliminarà ni sa fragmentació ni una absència de sistema) unes antigues notes, quasi de música, que vaig prendre de sa meua pica amb en Zama la Mà, es bell seductor de PO, com el vaig batiar.

.....

Aquesta primera lletra em va deixar bocabadat. Deia que sí.

Acceptava. No m'ho haguera pensat mai. Havia tirat la ginya quasi sense esquer i el cocoi de la pesquera semblava buit. Calia esperar el més inesperat amb W. Pos W. perquè això fou una prèvia. (Si el que t'enviaré ho fas "servir", lo únic que te deman és que no surti es meu nom. No és per altra cosa que lo de sempre. Es voler figurar cultural me la duu fluixa i manco en aquests temps d'ara. Potser fa deu anys t'haguera dit lo contrari.) I la lletra W a més a més d'emboirar el seu anònim em semblà que per l'associació amb la M a l'enrevés —de Mal, Mare, Mallorca etc.— em rememorava l'Home dels Llops (Wolf=llop, Wespe = abella, Matrona, la lletra V duplicada, el < major que i el > més petit que) i les frases: "El missatge no s'origina a l'emissor sinó que aquest el rep del receptor", "El significat representa al subjecte per a un altre significant". Aquest garbuix pot emmarcar les tirades d'aquest joc de fer un castell de frases —de cartes— assaltant P. i bastint simultàniament regles excessives que, des del seu fràgil equilibri puguin esser esbucades amb un no res

.....

----- ■

Ahir mirava com un elatèrid (*Elateryus homis*) intentava pujar per sa vertical d'una paret de maresos d'un casal. Quan ja havia brodat un parell de passes travelava i queia panxa enrera com si sa gravetat l'estiràs amb mà de plom. Quedava immòbil de s'estormiada i, poc a poc, començava a remenar ses potetes, fils amb articulacions mecàniques, i, ajudant-se amb sos èlitres brunzents de bum-bum, se tomava a posar dret, malgrat quedàs ajagut, i, un altre pic, copiant un Sísif que no coneixia per estranger, repetia s'intenció d'enfilar-se en es Puig Major d'aquella paret de maresos d'un casal antic i deshabitat de foravila.

.....

Així vaig emprendre sa meva infiltració per ses sumptuoses paraules de PO encunyades per l'autoritat que a la mà d'en Lezama li reconeixia mentres m'aficava amb sos mateixos moviments de s'elatèrid per tal d'amagar-me pes clivells de ses juntes cap a un viatge d'aventures dins sa falua de sa llengua (...) Noesis, el deseo de la novedad, lo que deviene sin cesar (PO, pàg. 423) per aquí crec que m'enviscava sense poder fugir. És es desllorigador des meu periplum: una plana més, una frase més, una metàfora més, que seguesquin ses festes i ses fuites des risc verbal, des rics oceans de paraules on perd peu, sí, jo perd por: no faig fons molt sovint i repetesc: m'agradaria tenir fotgeria a bastament per poder donar moltes de voltes (es cavallets del Ram) a qualsevol mot-mot-mot (arxipèlags i constel·lacions de focs d'artifici i artificials) per difícil i significatiu que em paresqui. (...) Quan llegesc PO me pos nirviós. Tenc nirvis i es nirvis, per natura, més pensament, han de xerrar de precís. (...) S'al·lot em demanava que li contàs PO -digué en Lezama- (S'al·lot era jo) ¿Com se pot comptar amb paraules parlades, que són més enrera, el que ja s'ha contat amb mots escrits:

.....

(sa manca d'aire o s'excés posaven comes i nuus de pantaix a sa veu que dibuixava una havanera) sons i

tintinabulacions de fer ullets amb plural sentit damunt es blanc. (S'al·lot feia s'empegueit.

.....
Havia amollat sa pregunta per assaborir s'entapissada veu de ritmes trencadissos, llarguíssimes vocals obertes, respiració brillant, malalta de cultura dins es neuma cubà de sa resposta lezamesca.)

.....
La mano de Baldovina separó los tules de la entrada del mosquitero, hurgó apretando suavemente como si fuese una esponja y no un niño de cinco años; abrió la camiseta y contempló todo el pecho del niño lleno de ronchas, de surcos de violenta coloración, y el pecho que se abultaba y se encogía como teniendo que hacer un potente esfuerzo para alcanzar un ritmo natural; abrió también la portañuela del ropón de dormir, y vio los muslos, los pequeños testículos llenos de ronchas que se iban agrandando y al extender más aún las manos notó las piernas frías y temblorosas.

.....
Ho he llegit almanco trenta vegades per intentar aglapir sa foné lezamalimesca prendre aire a ses comes, aturar-se més tènueament an es punt i coma, acabar sa frase amb un tremolor —elevat a una potència ressonadora d'ecos— que es punt final tanca com un teló que cau, lent, damunt un aire de mamballetes. El que serà s'alè Lezama a PO té sa seva metàfora més pedagògica i metodològica en aquesta primera frase.

.....
Estic llest. Les lletres de W. em serveixen de pretext d'una repetició: (repetition d'un théâtre d'idées) un assaig que fuig de la llengua mimètica de l'assaig com a gènere literari. Les cartes de W. vesteixen molt i no embafen, suggereixen

i no dogmatitzen: potser això sigui la volta de pany que cerc.

.....

Em brolla una definició per a Lezama: A man of fire-new words. Segons l'Edinburgh Magazine l'expressió fire-new words vol dir: mots forjats de bell nou, paraules acabades d'encunyar: una exploració amb el bagatge únic de la raó (raor) poètica en la barra que separa el significat del significat fins que pareix (infanta) una distància entre aquest numerador i denominador, obrint-nos, assussuaixí, una retòrica de la sorpresa xopa de passió. i "Su glande incluso se parecía a su rostro". "Un adolescente de extrema belleza, de pelo rojizo como la llama de azufre". "Acuchillaba en tal forma la distancia entre el deseo y lo deseado que al final lo deseado levantaba como un Perseo la cabeza decapitada de sus deseos". "Se iba alargando las cejas como una apsara o ninfa del templo de Kajuraho". "Apretó Cemí el papel como quien aprieta una esponja que va a chorrear sonidos reconocibles". Y així podria assenyalar exemples, a balquena, dins planes tan diverses com 3, 15, 225, 33, 48, 640, 237, 39, 55, 47, 128, 156, 211,515, 604,219,8,332,425,565,414,129,8,332,425,565, 414, 129, 105,99,43,66, 175,89,624,554,432, 145, 500 i més i més i més.

La paraula de P. mai no produeix una identitat amb qualque cosa fora del conjunt de les paraules. Allà on hi havia la cosa ara hi ha el buit del motlo d'un nom que amb molts altres noms fa espirejar les frases plenes d'artificis lingüístics els quals se paladegen quan l'aparell fònic ho llegeix i umplen la llengua d'un banquet de músiques que diuen la música. Ja he descobert perquè quan era petit i anava a la biblioteca pública quedava embadalit amb un

senyor vellet -assegut tot l'horabaixa amb un llibre- que anava moguent els morros i recitava baixet. Un dia, no em vaig poder aguantar, i li vaig demanar per quin motiu ho feia. "M'agrada trobar molts de sentits a un llibre i quan el llegesc fort el sent més, com en polifonia". La paraula polifonia em va quedar gravada i de llavors ençà també vaig practicar la cruesa de "lo literari", la prova de foc d'un llibre: llegir-lo fort.

Ningú no pot dir que ha llegit P. si no en sap res de la commoció que els seus sons desprenen; un enfilall de notes verbals desencadenen el gaudi: els "Darrers Dies" d'un llenegar esclatant de significàncies. Llegir fort P. pot esser una definició de la paraula *polifonia* que sempre em va semblar alegre com la *fruïció* i el gust.

-A letter

-To hear, or forbear hearing?

-To hear meekly, sir, and to laugh moderately; or, to forbear both.

-Well, sir, be it as the style shall give us cause to climb in the merriness.

Començ amb aquest escut perquè vegis que te som franc hauràs d'encaramellar-te per la barrera del meu estil o hauràs de botar per l'estil a fi d'entrar dins s'alegria com jo estic fent amb aquesta lectura de PO que me fa escriure impressions. Te record que el mot impressions el contextualitzis amb en Raymond Roussel (Impressions d'Afrique) i també pots empassar-te el llibre d'en Foucault. Tenc molta escriptura. Però te vull fer una advertència. Això que t'envii no té res a veure amb cap mètode crític (ni dets antics tan sols): és qualche nom semblant an es mot *efluy* o un "venteguer d'escriptura" que, llegint PO, em fa venir ganes de fer borratxos an es paper, ballar sa ploma dins s'enigmàtica successió de retxes dibuixades amb so planter des mots. Estic infectat de PO però quan t'escric no vull caure en ses seves voltes de frase de les quals fuig a l'escapada, ni calcar ses seves coloracions verbals de las que em decant, ni convertir-me amb so full mimètic com una papallona amagant-se en fulla. No m'interessa

escriure bé perquè tenguí qualque cosa adir -tu saps que s'antiga retòrica aristotèlica que ses ordes religioses i es capellans mos imposaren me sembla una regressió- sinó que vull desfermar ses paraules de sa barata comunicació transitiva o ideològica i anar cap an es gust que dóna sa soberania des mots i sa seva veritat situada a ses antípodes de lo fals (per ranci, repetitiu, exterior a sa llengua) que, per exemple, com hem parlat tants de pics, empastifa sa major part de sa literatura catalana des darrers temps. A PO per tot arreu —des de sa superfície an ets seus xucladors abissals— hi ha un esser vera sa llengua que se pot tocar amb ses mans de sa lectura i que desbarata i descarabuta ses concepcions immobilistes, baratíssimes de sa novel·la sense que tanmateix se perdi res des plaer d'unes anècdotes convertides, elles mateixes, amb mòbils i juntes, juntes mòbils que mos demostren sa majestat i es poderiu de s'escriure. Es poder fer que sa llengua se desencarcarí, brilli, s'imfli de radioactivitats i deixi es pelleringos i ses pudors de sa presó on sa versemblança i sa comunicabilitat l'havien ofegada.

Crec que m'he envelat massa sense recordar que "un punt val més en pintura que una figura humana" i "Toda siembra fecunda es en el espacio vacío". A sa mateixa plana que vaig copiar aquestes frases en tenc una altra que te transcriu. "A qué pocos varones les ha sido otorgado el poder de presentarse siempre de modo regulado, lo mismo que los astros, y gobernar tanto el día como la noche, formar sus utensilios domésticos; sembrar y recolectar, conservar y gastar y reconocer siempre el mismo círculo con calma, amor y acomodación al objeto" (PO, pàg. 326). Aquesta seducció que me produeix sa lletra fa que pugui dir-te: un d'aquests pocs barons és ell: la Mà que fa PO.

També vaig escriure per una de ses moltes associacions (despertars) això: Ses paraules més formoses que em posaren en camí:

Mumare m'eixamorava es llagrimers diguent-me: *Ulls vius i ungles de batzer en foc, així has de dur sa teva tendresa per la vida, fii meu. mesquinet...*

No m'allarg pus. Es pintor pot començar parlant de sa continència de s'escriure que practica per sa mateixa definició de pintor que és.

En W., amb la seva manca de pretenciositat, té el poder de desengafetar-me. M'amoll per les frases i ahora sé que he de menar amb les regnes curtes perquè la ploma no es desboqui. Vull filar prim. El camí de l'enrevessada frase lezamesca té un deixant d'arabesc: un punt fa línia per definir un espai il·limitat una atmosfera de suggerències, excessos, vatuaredells, virgueries, paròdies i altres i reguinyols com si fossin equívocs culturals per tomar a un altre punt.

Mentre vaig passant en net les lletres de W. i les meves notes m'entem del que aquests fulls esdevenen: un espot publicitari, més o manco literal, del qual l'única propaganda negativa que puc fer és la del seu luxe d'escriptura inútil. Estic tan fart de sentir parlar d'una literatura pel poble embolicada amb els eslògans d'una esquerra que sempre ha mirat el fet literari com una altra manera de parir pamflets de qualitat farcits d'una verosimilitut que és paràbola de rebaixes, moralitzant i comunicativíssima. (No és gens estrany que des de Plató -vegi's La República i Les Lleis- passant per sant Tomàs -volguent suprimir en nom de la moral les figures del discurs literari- i arribant a "sant Lukàs" -i el seu reconsagrat realisme- així com tots el censors dels Estats moderns de tot el planeta -on la misèria simbòlica amara tota la xarxa social- i, especialment els dels països amb dictadura o "socialisme en el poder, hi hagi hagut i continui una repressió ferotge o dissimulada cap als que juguen amb les lleis de la llengua, cap els que la fan sonar, cantar dir el gaudi, cap els que barrinen i fan explotar els límits estrets del seu codi comunicatiu.) ¿Com escriure amb totes les lletres que la literatura investiga, cerca i és feta amb els materials del que és *incomunicable*? El grau de llibertat de l'escriptor és el termòmetre de la llibertat -i aquí marc l'accent damunt

la llibertat individual tan maltractada en aquests temps de les primeres llibertats col·lectives ara i aquí- que un conjunt social presenta. Podria posar un covo d'exemples frescs d'alba i en els quals l'escriptura sense límits, la singularitat d'una escriptura es veu abocada als massa evidents camps de concentració moderns que van de la presó i la clínica mental a l'exili, el suïcidi o el silenci.

Voldria dir els fets tràgics amb un llenguatge humorístic: una de les moltes lliçons d'en Lezama i en lloc d'això ric: una capsa de riure és el que duc dins la butxaca i damunt la taula P. és una caixa de fastuoses joies cubanes de conceptes engarçats amb unes matèries primes d'un vaixell de cultura planetària de tots els temps. Joia és sinònim de *bâhg* lingüístic.

-Què fer?, em pregunt. Només matar-me escriguent per tal de fugir d'un encoixinat repòs mental on es repeteix el dit i reedit des de "sempre". Només vull matar-me escriguent allò que no es pot dir perquè, paradoxa poètica, és el llenguatge que travessa el/la inefable, és a dir: desmuntar amb delit el dit del sentit.

Per què això que t'escriu avui no se pot anomenar amb un mot ben fosc? Hi ha confiança per dir-te que m'he fet palles llegint (boixant) PO? Aquí te don dues llistes de planes que m'encalenteixen: de la 277 a la 309 i de la 345 a la 381. Basten per avui. No te queixis perquè tu t'ho has cercat. Es teus comentaris me semblen amb massa poca conya per mor des punyetero argot que fas servir. Molts de pics no pareixes tu. Te tira massa lo "intel·lectualitzant" i si no vas viu lo "ideològic" t'entrarà per sa porta des mirall. Aquest pic sa lletra serà curta i es gest llarg. Per què llegir no se pot dir boixar? Enrecorda-te'n des boixets i no siguis tan fixat: fixa-t'hi amb elasticitat-electricitat, i lent.

¿Què em vol dir W. quan m'escriu amb un sentit literal i, de cop i volta, em fa s'ullet per, alhora, fer-me caure que, al mateix temps, allò és al·legoria? La darrera lletra no em serveix com a "discurs" sobre l'erotisme de P. Als teatres i cabarets de revista del Paralelo s'utilitza l'eufemisme o la perífrasi per dir, sense anomenar, el nom de les "vergonyes" sexuals, ja sia les anatòmiques o el coit on anatomia i fisiologia es creuen: això crea un registre expressiu que provoca la rialla fàcil, el "fer sa mitja" o l'ullet elegant i ple de complicitat. No dir les coses sexuals pel seu nom, aquesta podria ésser la regla de la revista popular. A P. som a una altra "escena": la retòrica del text es mou dins uns eixos on només el llenguatge és el protagonista. Per mor d'això el cos verbal brilla també d'un erotisme sensual que no té res a veure amb el verosímil o el real sinó amb un corpus fet pel propi llenguatge en el qual el terme sexual "cru", la paraula eròticament "forta" és encunyada en mig de la frondositat barroca de les metàfores, dels meandres d'un humor ple de conyes cubanes, de burlesques pixades que són acaramullaments entorçillats de referències culturals i aconseguix una col·lecció de talls secs que es clivellen en falles, de lletratremols que desprenen dimonions, de jocosos jocs d'una pirotècnia eròtica verbal que ens arrossegueu a una lectura a pler, al pler d'una lectura.

Mots cruus dins el vocabulari eròtic lezamesc són per exemple: verga, balano, falo, frenillo, vulva, bolsa testicular, prepucio, culo i un llarg rosari.

Tots ells i molts d'altres són emprats com a subjectes gramaticals amb un predicat que els dispara cap a horitzons o perspectives estimades per Lezama com la històrica, la mítica, la de les ciències de la natura (especialment la fauna i la flora), la pictòrica, l'objectual i, en general, la cultural. Altres pics el mot "fort i gravemente peligroso" se metamorfoseja en adjectiu o passa a ésser el terme que segueix en el *como* de la metàfora: el seu predicat, el segon terme de la semblança, un llunyà símil de la primera part de la poètica igualtat figurada. I per

sintetitzar aquest trailer teòric i baratet de l'erotisme paradisiac cal dir que ni la perífrasi, ni l'el·lipsi, ni la sinècdoque, ni l'eufemisme, ni l'enrevoltament lúbric i ingenuïtzant, ni l'elisió, ni qualsevol procediment que la imageria barroca permetí són deixats de costat sinó llançats i potenciats amb una combinatòria culterana simultàniament burleta com si l'enravenada o la flonjor del trop amb la seva riquesa fos una frontera-tall que separàs el camp de l'instintiva relació sexual dels animals i l'inexistent relació sexual dels humans: conjunts disjunts per mor de la llei i el llenguatge.

Començaré aquesta lletra amb una apologia de sa continència i de sa raó poètica. No explicaré es dies i ses nits que no faig altra cosa que llegir PO. Mai no trobaré sa lectura que cerc. Ses meves notes volen esser il·lustracions d'un alfabet que ha d'embrutar paper per no cremar-se del tot: una apotecaria contra sa follia. Te copi aquestes fragments dels quals no m'atrevesc a donar la distribució dels blancs.

Emblemes d'enigma 1) L'inclinació exacta d'una retxa / buidor incessant d'esclats / així comença un somi: la casa / de salut sense cap pensament té / tots els llums encesos. 2) La llanterna màgica dels porcs-fers / fent bubotes en el marès / damunt l'altar sense estovalles de drap / on una ombra escenifica / un fosquíssim simulacre d'enravenament. 3) Res no serà possible: / el planeta més tolerant / d'un sistema condensat / qualsevol. 4) S'accelera el pols de la pèrdua / (no me n'he recordat on vaig deixar / l'agenda dels fars) / pura pèrdua: la identitat. 5) Una antiparanoia: aquí és el seu / mal quan es troba amb aquest / alè que parla: una injecció / massa continuada de diferència en / vena mata el cós. Paraules de metge. 6) Les taques d'impressions digitals / en aqueix paper blanc / no són un solitari ni el balsànuc / unguent per un despertar / súbit. 7) Tot va com cal -assegurà l'assemblea- / i jo em vaig posar a escriure / com un boig / a les fosques. 8)

Escriure la follia com si fos el sentir que mai no podràs sobre si saps que estàs sabent. 9) On manco s'esperava / volà / un motlle de tir / travessa sistemes dibuixats / a les làmines / àlbums que se cremaren / amb la taxonomia de lo sensible / saquejades caravel·les / i a un racó / el retrat intacte / de la fuita / d'una cadena de vagons / expressos / fusos pel vapor / immòbil.

Sé que an es fons me demanes una sistematització. Des d'un bon començament m'hi vaig negar per una mala fi de motius entre els quals destacaré ses meves poques ganes d'escriure i s'oi que em fa sa crítica tradicional que és sa negació del que tu i jo creim: tot ha d'esser literatura (tot "escrit" vull subretxar).

Som un pintor i un pintor mut. Es papers plens de lletres que t'enviï són petites lletres "de batalla" com aquella roba que quan mumare me la comprava deia: "Són uns calçons de batalla" perquè malgrat m'emmerdàs pes clot des fems, jugàs a conillons per coves plenes de verdet, m'enfilàs pes pins suats de reïna, es calçons aguantaven temps i rentades. Me conformaria amb que es teixit des meus mots resistís un parell de polvos lingüístics emblanquinadors i moderns i de rentadores sicoanalítiques superautomàtiques i biològiques que ho fan malbé tot si no se va molt alerta. Ses mans de mumare també eren de batalla.

(...) Tu m'has obert finestres de lectura a P. Sé que hi ha una mala fi d'objectius per enfocar cadascuna de les lletres lezamesques que encara no he trobat. Com et vaig comentar un altre pic crec que és vergonyós (sense excuses) i demostratiu del bloqueig cultural català - especialment del literari- que no es trobi ni una retxa escrita a / damunt / o per en / Lezama Lima. Sé, per altre cantó, que aquest fet no justifica tampoc el meu treball. De totes maneres encara confii trobar qualche cosa. He regirat el breu panorama de revistes literàries i les crítiques banals dels diaris per descobrir

"una vegada més" la desèrtica extensió d'una cultura que es mira el llombrígol.

Tenc una plagueta plena de notes. Te n'he seleccionat unes quantes.

El *llibre* Paradiso que tenc damunt la taula es pot llegir com la metàfora d'un fetitxe (1) cultíssim: el llenguatge teixit pel fill José amb els plans enfosquint-se: el fus que permuta la llengua legal i arrítmica del lèxic i la sintaxi del saber: el fus -amb l'alè fonètic de la Mare -Balenguera-Cubana- filant una llengua, en el tambor cultural, amb els colors literaris.

He d'escriure el barroc de P. i només sé dir que és com s'empremta dental a un pubis d'al·lot, mossegat quan era pueril per un ca foravilenc, on ara, que és un pollet, quan la fel·lació el fer, un partenaire, qualche moment, li demana: Què et feres an aquest blanc de pèl?

El COM pareix. Res a veure a P. entre el numerador i el denominador dels termes de la significació: la reixa que els separa (barrera, línia, barra, envà...) és feinejada tant que pareix la col·lecció i d'impossibles metàfores d'un Cartier lingüístic (carter de lletres) que es fan amb els palimpsestes d'un Góngora apòcrif.

Com un calambour. "No creu que això és un acte de follia?" Aquell bell poeta, fadrí i liberal, a qui tothom li deia un "Tengui" de senyor, mostrava a un amic la darrera construcció verbal que havia dissenyat a uns fills fulls fins, color carn, i tenia por per mor de l'insòlit castell de versos (carta damunt carta amb les fràgils juntes de la sintaxi jugant equívocs amb les seves pròpies lleis) que només era ver perquè era allà davant: insegur de símbols, fugisser de músiques, a l'escapada de trencadisses, enredadera de sentits per les polisil·làbiques aigües indiferents i ràpides desentelant els vels del buit d'uns pavellons entapissats amb espills de la locura i l'atzar, ben dits.

Los únicos libros de pomografía que he leído son La Biblia

(Génesis) y Platón. En realidad las influencias literarias no son lo fundamental en mi obra, sino la aparición del súbito, un súbito de apoderamiento y realización.

Pos aquestes frases com resposta des propi Lezama davant sa pregunta que tu me feies a sa teva darrera carta. Me demanaves que bastís un esquema de ses influències literàries a PO i vaig estar a punt de caure a sa teva llova. Començava així: A PO el que se podria anomenar "tota sa cultura universal" l'atravessa. Si haguera de fer una nòmina només d'autors quedaria curt perquè podria començar per un Góngora -que de tan repetit per tots ets estudiosos de Lezama queda dissecat, momificat, convertit en mòmia per estudiants d'EUA, estandaritzat com a cita de plàstic en sèrie- i seguir amb un Silvestre de Balboa, uns Cronistes d'Índies, un Martí, Cervantes, Quevedo, Ausiàs, es Grecs, ses Epopeies de l'Índia, sa poesia xinesa, es diari d'en Colon (m), Teresa de Jesús i Juan de la Cruz, en Calderón, sa frase asmàtica d'en Proust, Valery i Mallarmé, Joyce, s'Encyclopédie, ses enciclopèdies i llibres d'en Lezama quan anava a costura, tots es clàssics, es Kamasutra, Pound, Saint-John Perse, Cummings, Kafka, en Jules Verne i l'aventura a Jamaica, Genet, Las Leyes de Manú, manuals de Zoologia, de Botànica, d'Urbanitat, quaderns de Música, Lévi-Strauss i llibres de Receptes de Cuina, tota la Història Universal, Casal i Garcilaso, san Agustín, Rilke, Freud, els evangelis, Ramon Llull... Aquí me vaig aturar. La llista era una collonada. Fer una bibliografia des materials que fa servir en Lezama per orquestrar PO és com sa bajanada que em va dir un homonet que s'autotitulava escriptor: Jo no llegesc res per no deixar-me influir. Es seus "escrits" eren un caramull de llocs comuns i cretinades. Això de ses bibliografies millor que ho deixem per ses tesis doctorals i pes crítics fàcils i creguts.

Per acabar aquesta carta t'adjunt dues metàfores crítiques. Sa primera són dos versos d'un clàssic que se poden aplicar a sa foscor d'algunes planes de PO i que, per mi, desvelen, sense tenir, directament, res que veure amb s'obra.

*And what obscur'd in this fair volume lies
Find written in the margin...*

Es punts suspensius són una endevinalla. Sa segona no te l'explic.

Tema d'examen.

I. Distingir el triple registre que configura l'Inconscient.

II. Col·locar-se dins l'Inconscient (el navili del subjecte sempre hi viatja) situant en Lezama Lima de PO en relació a les identifications socials de la cultura cubana i en la relació de demanda que el lliga als emblemes socials a través de la identificació edípica.

III. Redacció amb llenguatge psicoanalític que defineixi una situació de lector de PO.

Observacions: Fabricar un esquema que, per massa pedagògic i sempre és dogmàtic ja que la ideologia s'hi introdueix subrepticiament i ho aferra. El lector ha d'estar atent (una atenció sostinguda amb els materials de la fruïció) per escoltar i veure (el pensament que sent) la riquesa del tall geològic de la llengua que mostra l'escriptura de PO i la manera i mode com s'enganxen les juntes dels diferents nivells.

No t'enfadis. És una broma. Ja saps que jo, com en Lezama, som un poc burleta.

Les coses importants de P. són tot allò que encara no sé llegir. La frase m'ha sortit impetuosa i poc pensada i fou la contestació l'única a la conya de la darrera lletra de W. La vaig escriure amb cal·ligrafia vacil·lant. La cal·ligrafia, en aquest cas, mostrava ben a les clares, la impotència productiva, catalitzadora que les planes de P., amb la seva complexitat de mina sense fons, em provoquen.

"Es un trip d'escriptura" aquest podria esser un dels milers d'eslògans que li he dedicat. Em conform amb interpretar aquest paper: esser un venedor eficaç per l'escriptura de l'escriptura dels meus ídols. Aquestes planes serien les cintes carregades de sil·labaris i firaries de mots que duc

penjades a la punta de l'avió (la meva ploma) per tal de córrer món com a fan lezamalimesc.

-Com puc plantejar-me un més lluny dels / més enllà dels límits de l'escriptura? -Allò in-escripturable? -De-passar els horitzons teòrico-pràctics? -Des-encaixar-los? -Travessar-los? -Ara per ara escric camp-a-través amb l'abís de la glossolàlia aïllant-me.

(-Veu desconeguda: Et plantejges problemes que no pots resoldre???)

"Braccare l'apparenza" és la feina de la llengua lezamesca segons un anunci que m'acab d'apropiar perquè crec que "Il nemico non è l'en-ore ma l'apparenza". Cal analitzar que "l'apparenza" del llenguatge és la seva mentida. I ja hem descobert a les clares que això que anomenam llenguatge mai no és innocent: s'encén o no.

Voldria escriure la invenció novíssima d'un registre (llista, nòmina, sistema, taxonomia) basada en els models de les ciències naturals per les figures (espècies) retòriques (símls, imatges, trops, metàfores, sinèdoques, metonímies etc.) del blanc constel·lat de lletres de P.

"Té art, ho sap ben dir" aquest seria el sinònim d'un personatge mallorquí, d'un escrit clàssic, per definir l'ètica d'en Lezama. Intentar codificar-lo em sembla de bell nou una tasca pedagògica -de la qual sempre n'he fugit- i que quadricula Lezama en lloc de fer-li ressò. Ell mateix en els seus assatjos mai no esdevé un acadèmic professor universitari sinó que continua aquest escrit (text, escriptura o el nom que se li vulgui donar) únic que travessa els compartiments estany dels gèneres literaris per demostrar-nos, sense necessitat d'haver de proclamar-lo, que qualsevol discurs seu -ficció o article, poema o entrevista- forma part del teixit verbal que enfila i desenfila, fa i desfà tota la vida: la galàxia lingüística de la literatura.

Així i tot tenc ganes de cercar dins els meus subratllats amb llapis de P. un mostrari de metàfores o associacions

que sense cap intenció metodològica -i més aviat dins un caos controlat- siguin un element de cadascun dels conjunts que tenen com a característica fonamental la seva interseccionalitat malgrat Lezama, amb la seva suau i calenta rialla cubana, ens vulgui fer creure qualque pic els buits de la disjuncionalitat fingida.

1) Se acercaba el Coronel tarareando los compases de *La Viuda Alegre*. "Al restaurante Maxim de noche siempre voy" con el mismo gesto de la burguesía situada en un can can pintado por Seurat.

2) Como un San Cristóbal cogió al muchacho, lo puso en el borde de la cama y él se metió también en la cama que crujió espantosamente como si el bastidor hubiese tocado el suelo.

3) Frente a la casa de drúidicas sospechas lunares y con sayas dejadas por las estinfálidas, sentado en una mecedora de piedra de raspado madreporario, el chinito de los rápidos buñuelos de oro, envuelto en el lino potrocaico, se movía óseamente dentro de aquella casona de piedra y el lino agrandado por el brisote del cordonazo.

4) La vieja subió la cabeza con inebatible altivez, como Catalina de Rusia, bondadosa en la severidad del ceremonial, al recibir una comisión de fisiócratas, y después inexorable, desdefiosa, implacable, llevando esa misma noche los trineos, para el burlesco regreso de los embajadores.

5) Dentro del coche, extrajo su lapicero de oro, espadín de Holbein retocado por Murillo, para decapitar entre sus educandos el nombre de Alberto Olaya.

6) Lo de la espada de colodrillo, lo sacaste de tu Bernal Díaz del Castillo, en las lecturas dominicales que te dejaban los mayores yanquis. Los sables que usamos ahora son de estilo napoleónico, el colodrillo deben haberlo usado Gonzalo de Córdoba y don Juan de Austria.

7) Usted comprenderá, son órdenes superiores, decían con tosco ensañamiento, mientras la pulpa de los anones les enseñaba sonriente la leche de la bondad humana, no sé por qué me recordaba de esos versos de Shakespeare, y el

relámpago de las granadas, me recordaba también el verso de Mallarmé, murmura sus abejas.

8) José Cemi vio a su hermana ya en el fondo de la piscina, vidriada, con los cabellos de diminuta gorgona con hojas de pifia.

9) Un coco rallado en conserva, más otra conserva de pina rallada unidas a la mitad de otra lata de leche condensada, y llega entonces el hada, es decir, la viejita Marie Brizard, para rociar con su anisete la crema olorosa. Al refrigerador, se sirve cuando está bien fría. Luego la vamos saboreando, recibiendo los elogios de los otros comensales que piden con insistencia el bis, como cuando oímos alguna pavana de Lully.

10) El órgano sexual de Farraluque reproducía en pequeño su leptosomía corporal. Su glande incluso se parecía a su rostro. La extensión del frenillo se asemejaba a su nariz, la prolongación abultada de la cúpula de la membranilla a su frente abombada. En las clases de bachillerato, la potencia fálica del guajiro Leregas, reinaba como la vara de Aarón.

11) ... Leregas extraía su verga -con la misma indiferencia majestuosa del cuadro velazqueño donde se entrega la llave sobre un cojín—...

12) El falo, en la culminación de su erección, parecía una vela mayor encendida para un ánima muy pecadora.

13) En mi opinión Don Quijote es un Simbad, que al carecer de circunstancia mágica del ave roc que lo transportaba, se vuelve grotesco.

14) La metáfora en el (Shakespeare) es la comamenta del ciervo en la niñez, caballo para Orfeo, Ganímedes y Anfión, el ciervo buscado y perdido, el ciervo y el niño, el ciervo y el príncipe.

15) ... que la sangre de Fronesis era una sangre dura, fría, que se podía cortar en rodajas como una sobreasada.

16) Creo que si a Dalí se le ocurriese pintar un baño turco neyorquino, lo haría siguiendo la técnica de Vermeer de Delft: pintaría en la cama de descanso, después que el corpúsculo de Malpighi ascendiese bufando el sollozo de cada poro, un falo erguido con la

técnica de quien pinta el sombrero de copa de los Arnolfini.

17) ... para librarse de una rastra agrandada como un cortejo de consagración en Bombay.

18) Noche de idumeos, escudo de granadillo de la caballería hitita, flanco derecho en la batalla de Cannes.

19) Apretó Cemí el papel como quien aprieta una esponja que va a chorrear sonidos reconocibles.

20) ... hierático como un vendedor de cazuelas de Iran.

21) Esperaba a una amantilla, con la que se entregaba al amor, poniéndole unos papeles mojados en el suelo al tiempo que le ponía un pañuelo en la boca, para que esta Abissag, esta *rugido o trueno* del placer, no fuera a empavorecer la apacible mañana de la casa de huéspedes.

Ara, després d'haver sel·leccionat com un botiguer del verb un conjunt de vint-i-un trossos -o talls o trinxes o fragments o bocins o, quasi millor, tallades- em trob com si volgués escriure damunt coixins quan estic dormit i no sabés -dins el somi- a quin mostrador de novetats col·locar aquestes peces. La cruïlla es d'una complexitat de telons que s'obrin a uns altres telons que son espills amb platellons de lletres, capsos que amaguen fotografies d'altres capsos estojades dins el lasers de la tinta, passats que es llancen cap als futurs desfressats de condicionals, distàncies amb trompe-oeil on es trastoca el temps amb l'espai i, simultàniament, dos, o més, mots que no tenen res a veure, van de bracet per un caprici d'orfebreria el qual eclipsa la seva definició per privilegiar el seu encontre.

I si digues, dos punts, cal distingir, dos punts, signes o figures del llenguatge A) Amb referents pictòrics. Com a mostra els models 1, 5, 11, 16. B) Amb referents geogràfics. Models 17, 20. C) Amb referents del temps i el món clàssic. Models 3, 8, 14, 18, 21. D) Amb referents del món biològic. Models 3, 4, 8, 9, 14, 15, 16, 19. E) Amb referents de la història de la literatura. Models 6, 7, 13, 14. F) Amb referents musicals. Models 1, 9. G) Amb referents de la història universal. Models

2, 3, 4, 6, 9, 10, 16, 18. H) Amb referents "altres".
Models 10, 12, 15, 19.

Aquest esquema classificatori em sembla, just acabat de construir, totalment sectari; tan fàcil de desmuntar que només puc justificar-lo, lluny de qualsevulla estudi literari, com un miratge més de la meva lectura o la paròdia d'una ordenació de signes que, per la seva mateixa significació, no són més que clivells, intersticis o xaps que s'obrin a uns altres signes. P. és un oasi espirejant del barroc amb la distanciació intel·ligent d'un Lezama que ens *fa sa mitja* amb l'elegància i la noblesa de la mateixa Mà que escriu.

.....

He passat gust que, d'una manera el·líptica, diguessis com la veritat en crítica literària pot esser un error i com un error literari pot esser una veritat. Això és més vell que es pester però sembla que es teus "companys", escriptors i crítics en llengua catalana, ho obliden massa sovint.

Una altra de ses coses que te vull posar en cursiva: (ara que te veig llançat a sa lectura apassionada de Freud i Lacan a la qual t'encoratj vivament) sa literatura es la que és útil a l'analista i aquí sa recíproca no funciona. Freud i Lacan tenen pasta de grans escriptors (ho són) però moltes de ses seves qualitats les hem tirades per sa borda a canvi d'un sebre. (No ho critic.) Només te faig una darrera puntualització: fixat-hi bé quan llegeu s'estudi de sa Gradiva o es seminari damunt La lletra robada (per cert esplèndidament traduïda per Riba a s'editorial Selecta en edició de 1918) com sa psicoanàlisi deu molt a sa feina dets escriptors. I ets escriptors -en aquest cas es "nostre" Lezama n'és un exemple brillant com tu has analitzat quan arrengraves ses teves referències- quan més cultura tenguin (i aquí m'en fot de ses ignoràncies públiques de moltes obres literàries catalanes contemporànies) més cartes tendràn per poder fer un repòquer de llenguatge amb cinc asos tan diferents com s'as d'idiomes, s'as de ses ciències, s'as de sa història-

cultura universal, s'as de s'art i s'as comodí de ses associacions lliures, inèdites, paradoxals.

Me sona que m'he posat un gra massa paternalista i per fer un mea culpa te copii ses darreres notes sel·leccionades entre un munt de palla (mem si declenchen un clec que to faci llegiguera).

Para todo verdadero artista el momento de la creación es siempre un poco la medianoche (P0, pàg. 92). Ingènuament i maliciós crec que an aquest moment - 24h 37m en punt d'un dissabte de maig tardorenc- som s'únic que té P0 obert an es faristol de sa meva escriptura la qual voldria interpretar es capítol IX -que toca o juga en Lezama Lima an es paper pautat- amb més passió que harmonia com si es virtuosisme no fos un risc per s'intèrpret que no somatitza es tremolors de sa histèria d'uns impossibles sebres que se saben precisament així.

(Tot això de s'histèria va per tu com tu mateix me citaves: L'escriptura és l'Altre.)

Feina de P0: sa fragilitat, potser. Immobilitzar amb científica agulla de col·leccionista -plomí entintat- un sistema solar de metàfores (amb regnes, tipus, classes, ordes, famílies, gèneres, espècies i tutti quanti) des flux inefable sobre es meandres fugissers de lluissors i inexplorats adreços d'una llengua més viva quan més musicalitzable en uns pentagrames travessats de ressons i obertures on hi llenega es devessall lluent d'una firaria de festes relacionades amb ses coloracions aposemàtiques des verbs o sa longitud d'ona d'un sol nirvi de sa paraula libèl·lula.

P0: una metàfora de ses ciències rebota a un trop històric i aquest s'obri amb una sinècdoque artística.

(Agafant una carta teva la vaig descarabutar d'aquest mode.)

Mai no he sabut escriure la muda poesia que, a la meua pintura, mantén permanentment permanent la infestació de signes buits, però amb aquesta recerca d'un sistema que escrigui el de PO em veig encara més perdut: tan sols sé embastar una teringa amb filigranes d'espira que brodin el tapís, sense altra trama que la de fer, per no res, un buidat de significància; desert de figures, imatges, gests de tints, ni, sobretot, cap il·lusa i efectista escena: la íntima veritat d'aquests soles serà una identificació melodramàtica (en el sentit més etimològic) d'un xap, epistemològic i bategant, on hom pot apreciar com en el "Panorama des del Castell del Rei en direcció a Formentor" -i com en cap altre lloc- la relació entre el relleu i les escates tectòniques, de tal manera que cadascuna de les petites serres que es mostren paral·leles, correspon a una escata del trias, juràssic i miocèn, que es sobreposa al miocèn de la primera escata inferior o amb poques paraules: escatar encantat les esqüames dels aires d'aquesta clivellada imbricació de mots d'un capítol rera l'altre de PO amb les mateixes eines i materials del llenguatge. Potser escatar, sense encetar, escata amb escata.

Per *tractar* es tema "homosexual" -mot inventat per sa clínica i adoptat per sa llei- he fet aquesta invocació que no per curta amaga es seu yerí. (Si qualcú vol llegir un fragment de tema "homosexual clàssic" o millor de *desvio sexual* dit d'un mode literalment literari, li recoman es capítol IX de PO.)

Invocació tendenciosa. "La cultura descansa sobre una base uranista". PO es un exemple, i aquí, per donar la nota, no vull deixar d'accentuar, a la descarada -ara que lo gai esdevé una màscara de la moda kitsch literària-, que en Lezama per molt que es seu llenguatge entengui mai no loqueja (o sia no escriu amb "artística i figurativa" pretensió d'estil) de-marcant-se cap a ses antípodes de

moltes escriptores (s'ús des femení és volgut) catalanes de la "Renaixença Generalitària" (i d'aquestes dues darreres dècades) paridores d'uns avortons literaris que s'esbuquen amb manco d'una llegida, sien, *elles*, del sexe o de la comunitat sexual -això no interessa a la literatura- que sien.

Estic ben cansat de donar-li a sa ploma però abans de dur aquesta lletra an es correu, investiré sa darrera nota amb dedicatòria (?) i tot.

Tenc es negatiu d'una foto que vaig fer despusahir a un tronc d'olivera secular vora "Es freu de sa cascada negra" -un lloc necoromàntic quasi sempre eixut manco quan fa aigua de bimbolla i ragen ets ulls de sa font sorda- i me n'he temut que només puc fer una reproducció amb mots retorçuts per s'el·lipse descentrada amb un revolt tens -elàstic i tens- des focus que desprèn una giràndola de borrons i de larves de fulls fent s'ullet amb espills polièdrics en inesperada i inútil floració. (A s'hipòcrita lector, es meu germà, es meu enamorat desconegut.)

.....

Mai no m'hagués pensat que W, em contestàs amb tanta "passió de lletra". Potser seria hora de plantejar-me aquell gènere clàssic de castes entrecruades entre persones d'un mateix camp cultural específic, ja que intentar fer això en els mitjans de comunicació, la qual cosa seria el més modern, sembla que és demanar un impossible -i els motius són molts i diversos- dins l'àmbit català.

En el calcinat erm literari de la bloquejada cultura catalana del 1977-78 on els gulags teòrics fiblen, bàsicament per omissió, entremig d'una impotència d'encendre allaus ingràvids de coets com dimonions de foc (i la metàfora es feta amb incruenta "escriptura" i no amb el sanguinari i salvatge i incivilitzat "real" dels punys, les marmulacions estèrils, les hòsties, les pallisses i els insults sense discurs)

que encenguin de llavors d'una "revolució poètica" (desig virulentes i clàssiques baralles d'idees pel camp de debat de l'escriptura i no la germanor cristiana i catalanesca) per les desterrades i estèrils extensions culturals dels "Països" on bufa la gelor i el glaç dels "senyals de Identitat" i no s'hi arrecera ni un discurs sense transcendentalismes, grans mots o grans morts; on les caceres del llenguatge singular no esdevenen els engatjaments de la intel·ligència, les inutilitats de l'aventura, per les jungles de la llengua, els vagabundejos perversos pels soterranis d'unes clandestines biblioteques marcades amb l'Index de la perdició, les pedanteries embolicades de patriotisme per jutipiriar la veu dels mots savis d'uns pares fundadors de les *Bones Lletres*.

Propòs com a pura metàfora un conjunt de debats culturals amb el tema únic de *la llengua de identitat* (els mots de la tribu) defensada -especialment des de fa dos anys ençà- per *totes* les forces polítiques i culturals en les terres de llengua catalana que proclamen la identificació comunitària amb una "Identitat" (a *recuperar*: quan ben bé sabem que res no hi havia que no hagi d'esser fet de bell nou, ni res hem de cercar que ja fos fet) que codifiqui, sense falles, aquest conjunt social i la pràctica de la seva llengua amb un vector únic.

Per saquejar i malmenar aquesta *llengua de identitat* (amb la seva llei una i bona) l'escriptor planta una mala fi de lleis per no res i es llança -gustós i desitjant- a jugar perversament amb la llengua materna: aquesta matèria verbal obscura que està amarada, a més de pel silenci, per multiplicacions de ritmes, jocs, pèrdues de sentit, inflexions, músiques i etcèteres que s'oposen a "lo simbòlic" (que possibilita el llenguatge, la comunicació i l'accés a "lo sexual").

Tots els canvis d'ones i modes inscrits foscament en el "no" patern que la mare pronuncia, totes les inextricables proliferacions polisèmiques que alteren l'enunciació

unívoca són els/les que formen l'especificitat literària: una inacabable combinatòria (despeses i pèrdues lingüístiques) que atenta contra la barrera de la llei simbòlica del llenguatge i que, alhora, qüestiona la normativa codificada per la maquinària social vigiladora de la llengua de la comunitat, desafia la juridicitat "familiar" i "social", i fa front al sentit i als límits del "sermó religiós occidental".

El paràgraf anterior no és altra cosa que una propaganda teòrica i pamfletària per a dir el to de la meua mala sang per mor de la glaciació "discursiva" de la "Corporació Lletraferida" catalana d'ara i per posar, com a metàfora ètica paradoxal, José Lezama Lima, escriptor estranger i desconegut.

.....

Trop que t'agrada massa sermonejar i "donar marxa", com diu es jovent, a sa genteta que escriu en català. Deixa-los fer, deu seu pa faran sopes, i no m'agafis a mal aquest comentari perquè sé ben bé que, amb sos teus cartuxos de yerí, defenses, malgré toi, sa teua posició (es teu *ello*), to separen, te despluralitzes i això, saps que sempre ha estat una mica sa meua fita.

S'altre dia me varen sortir un parell de notes referents a PO que no fan més que enfotre-se'n -with love- d'una telefonada teua. Vetles ací.

1) El bessó de l'os de l'escriptura es l'arc voltaic de l'Inconscient rebotant entre les juntes de la lletra quan manco l'emissor ho espera.

2) En Zama la Mà fa una pica amb els signes de la llengua dibuixant la música dels moviments d'un fus: passejades per un tendrell diccionari de tactes entre mots allunyadíssims, complicitats verges de trinca on la fruïció se desvetla, paròdies mimades de la sintaxi del saber científic, cosmopolites lèxics d'una fabrica de significacions actives, enfilades teringues de rodets amb caps perduts per fils d'infantesa abandonats a posta per la

mare a les capses de filar prim, fil per randa, totes plenes de sorpreses apassionades.

3) *Comunicat* (prohibit per la censura interior en el míting d'un Front d'Alliberament Sexual). Podria escriure, cosa que ni em propòs, aquesta tènue història com un bell conte. En lloc de parlar des carrer de ses moreres de Nacor -es meu poble fins que m'engegaren- on hi vivien sa gent baixa i mal xerrada, podria dir que s'escena transcorr an es casal i possessió de Son Puigmaró on ses persones van mudades i saben fer la vida amb gests elegants.

En Toniet -nom que invent perque es record des seu cos és l'únic que em resta- tenia nou anys i era fill d'un ferrer amb set fills, poca faneria i es colze empinat de suc. En lloc de Toniet l'altre nom Ignaci, de la mateixa edat i estatura, i fill d'un metge-operador i una química que vessen idees d'esquerres. En Toniet i jo -jo era deu anys més vell que ell- jugàvem plegats molts de capvespres, fèiem dibuixos, nedàvem a pèl, escorxàvem esponges i mos tocàvem es piu quan en teníem ganes: sa carn era de tot color. N'Ignaci va plorar es primer vespre perque volia jeure an es meu llit. Sa mare, i després son pare, li prohibiren. No volgueren que sortis a pescar amb jo. Ni que anàssim a tocar amb sa pianola des porxos melodies polsoses. Ni que mos véssim tots sols. N'Ignaci i jo mos escapàrem talment com si fades, reis, princeses i venedores de bombetes -que ho encenen tot ses vesprades de solitud i tardor quan fa calabruix an es carrer i ses benpensants famílies viuen res dins es confort des polvos plans de corc i ets infrarojos d'un oi a tant sa màscara- existissin. Visquérem dins falues de polsims sense pagar royalties ni fer mal a ningú -com diuen ses rondaies-. Molt de temps després vaig sebre que en Toniet sa tirà an es tren an es tres dies d'haver-me tret des poble. N'Ignaci fa nits que no se res d'ell. Quan mos caçaren amb pistoles i guàrdies civils -vivíem a fora vila, devora es felí silenci del mar- el seu pare em volia rompre es cap i la seva mare m'escopia mots

clorhídrics mentres els verds m'arravataven criminalment a sa paret amb un las manos arriba que me sonava a tebeo. Me condemnaren a presili on m'entretenc omplint ses plaguetes amb comunicats urgents que em serveixen per fer avions que tir an ets infants sense nom.

.....

Pos una fi com un tot per res amb aquesta nota que "fa s'ullet" -un més- a qui entengui: aquestes planes no són altra llengua que la descripció d'un tremolós procés de muntatge literari (amb l'ètica del jo ideal) per a poder dir els buits encetats, ardents i perduts de la meva lectura de Paradiso (amb l'estetica de l'ideal del jo).

Res no fou fet a l'aviada.

El "positiu" de Paradiso és la vostra lectura (?).

(Per què no he comentat els devertits malsoms de Paradiso fermant-los amb el de les cases i cares de les gents que conec al meu poble-poble?)

Barcelona-Telloc, primers temps del 78

Notes:

(1) Fetitxe: sense límits espaials, mutable, esfloradís, mai semblant a ell mateix, amb canvis físics, amb la transcendència de la fragilitat.